

Υλικό προετοιμασίας

Πανελλήνιος Διαγωνισμός Ορθογραφίας

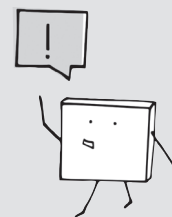

SUPER CONTEST

Κανόνας 1: Πολύς-πολλή-πολύ

Το επίθετο γράφεται με ένα **-λ-** και **υ** στον ενικό αριθμό του αρσενικού και του ουδέτερου γένους (ΕΚΤΟΣ από τη γενική του πολλού). Σε όλες τις άλλες πτώσεις γράφεται με δύο **-λ-**.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: **πολύς** θόρυβος, **πολύ** φαγητό, **πολλή** ζάχαρη

ΑΣΚΗΣΗ 1

■ Συμπλήρωσε τα ακόλουθα κενά με τις καταλήξεις του επιθέτου **πολύς-πολλή-πολύ**:

- α. Χθες το βράδυ είχε πο_____ πρεμία ο δρόμος μπροστά απ' το σπίτι μου.
β. Πο_____ κόσμος περίμενε στα εκδοτήρια του σταθμού, για να βγάλει εισιτήριο.
γ. Η καθηγήτρια των Εικαστικών μάς ζήτησε να αγοράσουμε χαρτόνια πο_____ ειδών.
δ. Έχει πο_____ όρεξη για κουβέντα.
ε. Ο Νίκος ισχυρίζεται ότι έχει πο_____ ακόλουθους στο instagram.
στ. Μια οδοντίατρος ήρθε στην τάξη και μάς ανακοίνωσε ότι δεν πρέπει να τρώμε πο_____ γλυκά, γιατί έχουν πο_____ ζάχαρη και θα καταστραφούν τα δόντια μας.
ζ. Το χειμώνα που μας πέρασε έκανε πο_____ κρύο και γι' αυτό καίγαμε το καλοριφέρ πο_____ ώρες.
η. Το λαϊκό ρητό λέει « Η πο_____ δουλειά τρώει τον αφέντη».
θ. Τις πιο πο_____ φορές κάθομαι στο μπαλκόνι κι αγναντεύω τη θάλασσα που απλώνεται μπροστά από το σπίτι μου.
ι. Οι ασκήσεις που μας έβαλε η κυρία Παπαδοπούλου στα Αρχαία θέλουν πο_____ χρόνο και πο_____ υπομονή.

Απάντηση

α. <i>πολλή</i>	στ. <i>πολλά, πολλή</i>
β. <i>πολύς</i>	ζ. <i>πολύ, πολλές</i>
γ. <i>πολλών</i>	η. <i>πολλή</i>
δ. <i>πολλή</i>	θ. <i>πολλές</i>
ε. <i>πολλούς</i>	ι. <i>πολύ, πολλή</i>

Κανόνας 2: Πολύ ή πολλή ή πολλοί

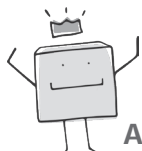
Δε θα πρέπει να συγχέονται οι τύποι των επιθέτων πολλοί και πολλή με το επίρρημα πολύ. Όταν συναντάμε το πολύ πριν από επίθετο ή επίρρημα ή ρήμα ή μια μετοχή, τότε είναι πάντα επίρρημα και το γράφουμε με ένα **λ** και **υ**.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Ο κύριος Διονύσης είναι ένας πολύ καλός δάσκαλος.

Έφυγε πολύ γρήγορα.

Πολλοί φίλαθλοι έφυγαν απογοητευμένοι από τον αγώνα.

Ζήτησε πολλή ζάχαρη στον καφέ του.

ΑΣΚΗΣΗ 2

■ Συμπλήρωσε όπως ταιριάζουν τις παρακάτω φράσεις με τις ακόλουθες λέξεις: **πολύ, πολλοί, πολλή.**

1. _____ προσοχή	6. _____ θλιμμένος
2. _____ μεγάλη αγάπη	7. _____ μαθητές
3. _____ τραγουδιστές	8. _____ αργά
4. Χιόνισε _____	9. Μην διαβάζεις _____
5. _____ αγάπη	10. _____ αποφασισμένος

Απάντηση

1. Πολλή	6. Πολύ
2. Πολύ	7. Πολλοί
3. Πολλοί	8. Πολύ
4. Πολύ	9. Πολύ
5. Πολλή	10. πολύ

Κανόνας 3: ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΣΕ -μισος

Τα σύνθετα με δεύτερο συνθετικό το **μισός** γράφονται στη λήγουσα με **-η**, αν το πρώτο συνθετικό είναι το **ένας** ή **μία**. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις γράφονται με **-ι**.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: μιάμισ**η** μέρα, ενάμισ**η**ς χρόνος αλλά ενάμισ**ι** ψωμί, επτάμισ**ι** λίτρα.

ΑΣΚΗΣΗ 3

■ Υπογράμμισε τη σωστή ορθογραφία:

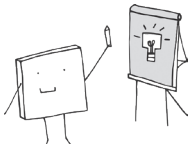
- α. ενάμισης/ενάμισις μήνας
- β. τριάμισι/ τριάμιση χρόνια
- γ. δυόμιση/δυόμισι αιώνες
- δ. επτάμισι/επτάμιση κιλά
- ε. μιάμιση/μιάμισι σελίδα

Απάντηση

- α. ενάμισης/ενάμισις μήνας
- β. τριάμισι/τριάμιση χρόνια
- γ. δυόμιση/δυόμισι αιώνες
- δ. επτάμισι/επτάμιση κιλά
- ε. μιάμιση/μιάμισι σελίδα

Κανόνας 4: ΚΑΤΑΛΗΞΗ ΣΕ -ΙΝΟΣ

Από τα επίθετα που έχουν παραγωγική κατάληξη **-ΙΝΟΣ** (π.χ. αντικρινός, βορινός) εξαιρούνται τα: **ελεϊνός, ορεινός, σκοτεινός, ταπεινός, υγιεινός, φωτεινός, κλεινός** (=ξακουστός), **φαινός, δεινός**.

ΑΣΚΗΣΗ 4

■ Συμπλήρωσε «ι» ή «ει» στις ακόλουθες λέξεις:

χθεσ__νός, ταπ__νός, θερ__νός, χειμερ__νός, αληθ__νός, υγι__νός, σημερ__νός

Απάντηση

χθεσινός, ταπεινός, θερινός, χειμερινός, αληθινός, υγιεινός, σημερινός

Κανόνας 5: ΑΡΣΕΝΙΚΟ ή ΘΗΛΥΚΟ;

Τα δικατάληκτα επίθετα σε **-ος**, **-ο** μπορούν να έχουν θηλυκούς τύπους όπως και τα θηλυκά σε **-ος**, **-α**, **-ο**, αλλά σε επίσημο ύφος χρησιμοποιούνται οι τύποι του αρσενικού προκειμένου να προσδιοριστούν θηλυκά ουσιαστικά.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Βόρειος Αμερική, ενεργός δράση, ειδοποιός διαφορά, φθοροποιός κατάσταση.

ΑΣΚΗΣΗ 5

■ Συμπλήρωσε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του επιθέτου που βρίσκεται στην παρένθεση:

- α. Η _____ (ενεργός) συμμετοχή όλων είναι απαραίτητη, για να πετύχει το έργο αυτό.
- β. Η διευθύντρια της σχολής χορού που πάω αποφάσισε να βραβεύσει την _____ (αριστούχος) μαθήτριά του τμήματος σε μια ειδική τελετή στο πνευματικό κέντρο του δήμου.
- γ. Μη την ταλαιπωρείτε! Δε βλέπετε ότι είναι _____ (έγκυος) γυναίκα;
- δ. Η Χ αποτελεί μια ανερχόμενη και _____ (ταλαντούχος) τραγουδίστρια.
- ε. Η αστυνομία μετά από πολύμηνη προσπάθεια κατάφερε να συλλάβει τα μέλη της _____ (κακοποιός) συμμορίας που λήστευε τα νότια προάστια.

Απάντηση

- α. ενεργός, β. αριστούχο, γ. έγκυος, δ. ταλαντούχος, ε. κακοποιού

Κανόνας 6

Τονίζω επίθετα και μετοχές: ορισμένα **προπαροξύτονα** (τονίζονται στην προπαραλήγουσα) **επίθετα** ή **προπαροξύτονες μετοχές**, όταν λαμβάνονται ως ουσιαστικά, κατεβάζουν τον τόνο στην **παραλήγουσα** στη γενική ενικού, καθώς και στη γενική και αιτιατική πληθυντικού.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Γίνονται σημαντικά βήματα, ώστε να κατοχυρωθούν τα δικαιώματα των εργαζόμενων γυναικών. ΑΛΛΑ: Τα δικαιώματα των εργαζομένων πρέπει να προστατεύονται από την Πολιτεία.

ΑΣΚΗΣΗ 6

■ Στις παρακάτω προτάσεις να επιλέξεις υπογραμμίζοντας τη σωστή απάντηση:

1. Η εφορεία καλείται να συγκεντρώσει τις οφειλές των (ανώνυμων/ανωνύμων) εταιρειών προς αυτή.

2. Υπό το φόβο (αλληπάλληλων/ αλληπαλλήλων) σεισμών στην περιοχή οι επιστήμονες ζήτησαν την εκκένωσή της.
3. Η κυβέρνηση αποφάσισε τη διενέργεια 2 self test την εβδομάδα για όλους τους εργαζόμενους/ εργαζομένους).
4. Δε σηκώνουμε τα τηλέφωνα που προέρχονται από (ανώνυμους/ανωνύμους) αριθμούς.
5. Να στηρίζεις πάντα τους (αδύνατους/αδυνάτους) μού είχε μάθει ο παππούς μου.

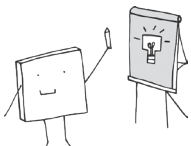
Απάντηση

1. Η εφορεία καλείται να συγκεντρώσει τις οφειλές των (ανώνυμων/ανωνύμων) εταιρειών προς αυτή.
2. Υπό το φόβο (αλληπάλληλων/ αλληπαλλήλων) σεισμών στην περιοχή οι επιστήμονες ζήτησαν την εκκένωσή της.
3. Η κυβέρνηση αποφάσισε τη διενέργεια 2 self test την εβδομάδα για όλους τους εργαζόμενους/ εργαζομένους).
4. Δε σηκώνουμε τα τηλέφωνα που προέρχονται από (ανώνυμους/ανωνύμους) αριθμούς.
5. Να στηρίζεις πάντα τους (αδύνατους/αδυνάτους) μού είχε μάθει ο παππούς μου.

Κανόνας 7: ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

Τα λόγια δικατάληκτα επίθετα σε **-ης, -ης, -ες** σχηματίζουν τη γενική ενικού και στα τρία γένη σε **-ους**.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: του/της διεθ**νούς**, του/της επιμελ**ούς**, του/της ασθε**νούς**.

ΑΣΚΗΣΗ 7

■ Συμπλήρωσε την κατάληξη στους παρακάτω τύπους:

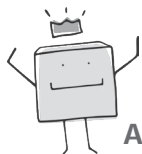
- α. της πολυτελ___ κατοικίας
- β. του υγι___ παιδιού
- γ. του επαρκ___ προσωπικού
- δ. του επιφαν___ πολιτικού
- ε. της θυελλώδ___ σχέσης

Απάντηση

- α. πολυτελούς, β. υγιούς, γ. επαρκούς, δ. επιφανούς, ε. θυελλώδους

Κανόνας 8: ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΣΕ -εας

Τα αρσενικά ουσιαστικά σε **-εας** έχουν πληθυντικό σε **-εις**. Το ίδιο και κάποια αρχαιοκλιτα.
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: ο συγγραφέας – οι συγγραφείς, ο εισαγγελέας – οι εισαγγελείς, ο μάντης
– οι μάντεις, ο πρέσβης – οι πρέσβεις

ΑΣΚΗΣΗ 8

■ Στις παρακάτω προτάσεις να συμπληρώσεις τη σωστή κατάληξη:

- α. Οι γραμματ___ των δικαστηρίων αποφάσισαν να απεργήσουν αύριο λόγω των περικοπών στους μισθούς τους.
β. Οι ιερ___ του νομού Ημαθίας συγκέντρωσαν χρήματα για τους πλημμυροπαθείς του νομού.
γ. Συγκέντρωσε πάνω του όλους τους προβολ___.
δ. Ο Νίκος και ο Ανδρέας δουλεύουν διανομ___ στην εταιρεία ταχυμεταφορών της γειτονιάς τους.
ε. Οι πρυτάν___ των πανεπιστημίων θα συναντηθούν την Παρασκευή το πρωί με την υπουργό Παιδείας.
στ. Οι δρομ___ του Μαραθωνίου φέτος έφτασαν τους 1650.

Απάντηση

α. γραμματείς, β. ιερείς, γ. προβολείς, δ. διανομείς, ε. πρυτάνεις, στ. δρομείς

Κανόνας 9: ΘΗΛΥΚΑ ΣΕ -υση

Τα θηλυκά που παράγονται από ρήματα που λήγουν σε **-αίνω** και **-ύνω**, έχουν παραγωγική κατάληξη **-υση**.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: παχα**αίνω** – πάχ**υση**, διευθ**ύνω** – διεύθ**υση**

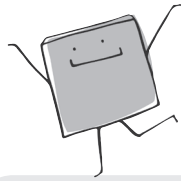
ΑΣΚΗΣΗ 9

■ Στις παρακάτω λέξεις να τοποθετήσεις τα γράμματα «**n**» και «**υ**» όπως ταιριάζουν:

μεγέθ__νσ__ παρότρ__νσ__ κατεύθ__νσ__ σμίκρ__νσ__

Απάντηση

μεγέθ**υση**, παρότρ**υση**, κατεύθ**υση**, σμίκρ**υση**

Ώρα για ανακεφαλαίωση!

1. Συμπλήρωσε σωστά τα παρακάτω κενά με την κατάλληλη κατάληξη του επιθέτου **πολύς – **πολλή** – **πολύ** (Μην ξεχάσεις να βάλεις και τόνο όπου πρέπει):**

α. πο__ φαγητά	στ. πο__ άνεμος
β. πο__ μαθητών	ζ. πο__ πιπέρι
γ. πο__ θόρυβος	η. πο__ φασαρίας
δ. πο__ ντομάτες	θ. πο__ πάγους
ε. πο__ κούραση	ι. πο__ θορύβου

Απάντηση

α. πολλά, β. πολλών, γ. πολύς, δ. πολλές, ε. πολλή, στ. πολύς, ζ. πολύ, η. πολλής, θ. πολλούς, ι. πολλού

2. πολλή, πολλοί ή πολύ; Συμπλήρωσε σωστά!

α. Σ' αγαπώ _____	στ. _____ ορθοστασία
β. _____ φοιτητές	ζ. _____ ωραία ημέρα!
γ. Δε χάρηκε _____	η. _____ βροχή
δ. _____ δυνατό χτύπημα	θ. Πληγώθηκα _____
ε. Δε νιώθω _____ καλά.	ι. _____ ηθοποιό

Απάντηση

α. πολύ, β. πολλοί, γ. πολύ, δ. πολύ, ε. πολύ, στ. πολλή, ζ. πολύ, η. πολλή, θ. πολύ, ι. πολλοί

3. Βάλε «n» ή «i» στις παρακάτω λέξεις:

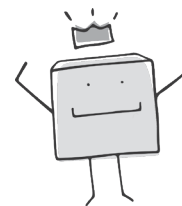
α. εξίμισ__ χρόνια	ε. εναμισ__ς χρόνος
β. δυομισ__ κιλά	στ. τρεισήμισ__ μέτρα
γ. μιαμισ__ τσιπούρα	ζ. ενάμισ__ μέτρο
δ. οκτώμισ__ τόνοι	η. τεσσεράμισ__ χρόνια

Απάντηση

α. εξίμισι, β. δυόμισι, γ. μιάμιση, δ. οκτώμισι, ε. ενάμισης, στ. τρεισήμισι, ζ. ενάμισι, η. τεσσεράμισι

4. Κύκλωσε το γράμμα (Σ) εάν η υπογραμμισμένη λέξη είναι σωστά γραμμένη ή (Λ) εάν θεωρείς ότι είναι λανθασμένη:

α. φθινοπωρεινός καιρός	Σ	Λ
β. <u>θερινός</u> κινηματογράφος	Σ	Λ
γ. <u>φαεινή</u> ιδέα	Σ	Λ
δ. <u>χθεσινό</u> φαγητό	Σ	Λ
ε. <u>ταπεινός</u> άνθρωπος	Σ	Λ
στ. <u>υγιινός</u> τρόπος ζωής	Σ	Λ

Απάντηση

α. Λ, β. Σ, γ. Σ, δ. Λ, ε. Σ, στ. Λ

5. Στις παρακάτω φράσεις να υπογραμμίσεις την απάντηση που θεωρείς σωστή:

- α. Η αριστούχος/ αριστούχα φοιτήτρια του Παιδαγωγικού Αθηνών είναι η Μαρία.
- β. η Βόρειος/Βόρεια Αμερική είναι αρκετά ανεπτυγμένη οικονομικά.
- γ. Η όμορφος/ όμορφη ημέρα της Άνοιξης.
- δ. Η καθηγήτρια στη Χημεία ζήτησε να της πούμε τι γνωρίζουμε για την αζωτούχο/αζωτούχα ουσία.
- ε. Η εξόδιος/ εξόδια ακολουθία του Επιταφίου.

Απάντηση

- α. Η αριστούχος/ αριστούχα φοιτήτρια του Παιδαγωγικού Αθηνών είναι η Μαρία.
- β. η Βόρειος/Βόρεια Αμερική είναι αρκετά ανεπτυγμένη οικονομικά.
- γ. Η όμορφος/ όμορφη ημέρα της Άνοιξης.
- δ. Η καθηγήτρια στη Χημεία ζήτησε να της πούμε τι γνωρίζουμε για την αζωτούχο/αζωτούχα ουσία.
- ε. Η εξόδιος/ εξόδια ακολουθία του Επιταφίου.

6. Βάλε σωστά τον τόνο στις υπογραμμισμένες λέξεις:

- α. Τα αιτήματα των εργαζομενων γυναικών
- β. Παρά τις αλληπαλληλες προσπάθειες να τον συναντήσει δεν το κατόρθωσε.
- γ. Οι επιθέσεις των βαρβαρων κατέστρεψαν πολλούς πολιτισμούς.
- δ. Η διευθύντρια ζήτησε από κάθε καθηγήτρια την κατάσταση των αρρωστων μαθητών ανά τμήμα.
- ε. Η υγεία του αρρωστου επιδεινώθηκε.

Απάντηση

α. εργαζόμενων, β. αλληπάλληλες, γ. βαρβάρων, δ. άρρωστων, ε. αρρώστου

7. Συμπλήρωσε τις καταλήξεις των ακόλουθων επιθέτων:

- α. του επιμελ___ μαθητή
β. της δηλητηριώδ___ ουσίας
γ. της ελώδ___ περιοχής
δ. του διεθν___ αεροδρομίου
ε. του ασεβ___ μαθητή
στ. της γκρινιάρ___ κοπέλας

Απάντηση

- α. επιμελούς, β. δηλητηριώδους, γ. ελώδους, δ. διεθνούς, ε. ασεβούς, στ. γκρινιάρας

8. Σχημάτισε τον πληθυντικό των ακόλουθων ουσιαστικών βάζοντας «-ΕΙΣ» ή «-ΟΙ» ή «-ΕΣ» όπου πρέπει:

- α. ο βασιλέας – οι βασιλ___
β. ο φακός – οι φακ___
γ. ο ιππέας – οι ιππ___
δ. ο μάντης – οι μαντ___
ε. ο ναύτης – οι ναύτ___
στ. ο συγγραφέας – οι συγγραφ___
ζ. ο υποβολέας – οι υποβολ___
η. ο πρύτανης – οι πρυτάν___
θ. ο τομέας – οι τομ___

Απάντηση

- α. βασιλείς, β. φακοί, γ. ιππείς, δ. μάντεις, ε. ναύτες, στ. συγγραφείς, ζ. υποβολείς, η. οι πρυτάνεις, θ. οι τομείς

9. Υπογράμμισε τη λέξη που είναι σωστή ορθογραφικά:

- α. διαπλάτιση, διαπλάτυση, διαπλάτηνσι
β. επιμήκυνση, επιμήκηση, επιμήκυνσι
γ. πάχυνση, πάχηνσει, πάχεινση
δ. μεγέθιση, μεγέθυνσει, μεγέθυνση
ε. διεύθυνση, διεύθυνσοι, διεύθυνσι

Απάντηση

- α. διαπλάτιση, διαπλάτυση, διαπλάτηνσι
β. επιμήκυνση, επιμήκηση, επιμήκυνσι
γ. πάχυνση, πάχηνσει, πάχεινση
δ. μεγέθιση, μεγέθυνσει, μεγέθυνση
ε. διεύθυνση, διεύθυνσοι, διεύθυνσι

